

Naslov originala:
Laini Taylor
DREAMS OF GODS & MONSTERS

Copyright © 2014 by Laini Taylor
Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2018

ZA IZDAVAČA:
Marko Sabovljević

UREDNIK:
Marina Sabovljević

PREVOD:
Jelena Radojičić

LEKTURA I KOREKTURA:
Marija Samardžić

DIZAJN KORICE:
Siniša Subotić

ŠTAMPA:
Alpha print, Zemun

TIRAŽ:
1000

IZDAVAČ:
Publik praktikum
Dobrovoljačka 10/I, Zemun
office@publikpraktikum.rs
011/4202 544; 011/4202 545

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

LEJNI TEJLOR

SNOVI
O BOGOVIMA
I ČUDOVÍŠTIMA

Za Džima,
za našu mirnu luku

*Nekada davno,
anđeo i đavo staviše ruku*

na srce i započеше apokalipsu.

SLADOLED ZA KOŠMARE

Snažna tutnjava i mnogo krvi koja nezaustavljivo lipti, i jurnjava i uništenje i užas, užas, užas...

„Elajza. Elajza!”

Glas. Jarka svetlost, i Elajza je tresnula iz sna. Takav je bio osećaj: kao padanje i grubo sletanje. „To je bio san”, čula je sebe kako govori. „Bio je to samo san. Dobro sam.”

Koliko puta u životu je izgovorila ove reči? Nije mogla da izbroji. Ipak, ovo je bio prvi put da ih je uputila muškarcu koji je junački uleteo u njenu sobu, sa stolarskim čekićem u rukama, kako bi sprečio da bude ubijena.

„Ti... vrištala si”, rekao je njen cimer, Gejbrijel, dok je pogledom pretraživao čoškove u kojima nije video ni traga nekom ubici. Bio je razbarušen, tek izleteo iz kreveta, ali krajnje oprezan, držeći čekić podignut, spreman. „Mislim... stvarno, stvarno si vrištala.”

„Znam”, rekla je Elajza promuklim glasom. „To mi se povremeno dešava.” Uspravila se u krevetu. Otkucaji njenog srca bili su kao topovska paljba – sudbinski i duboki, odjekivali su kroz čitavo njeno telo. Iako su joj usta bila suva a disanje ubrzano i plitko, pokušala je da zvuči bezbrižno. „Izvini što sam te probudila.”

Žmirnuvši, Gejbrijel je spustio čekić. „Nisam mislio na to, Elajza. Nikada u životu nisam čuo da neko tako vrišti. Vrisak je bio kao iz horora.”

Zvučalo je kao da je pomalo impresioniran. Idi, htela je da kaže Elajza. Molim te. Ruke su počinjale da joj se tresu.

Uskoro neće moći da ih kontroliše, a nije želela da to bilo ko vidi. Nalet adrenalina mogao je da bude prilično jak posle snova. „Veruj mi, dobro sam. U redu? Samo...”

Dođavola.

Drhtanje. Pritisak je rastao, oštar bol u glavi, a ništa od toga nije mogla da kontroliše.

Dođavola dođavola dođavola.

Presavila se i zarila glavu u posteljinu dok su jecaji navirali i obuzeli je svu. Koliko god da je san bio strašan – a bio je *strašan* – ono što je sledilo bilo je još strašnije jer je bila svesna, a ipak nemoćna. Taj užas – taj užas, *taj užas* – nije nestajao, a dešavalo se još nešto. Uvek je dolazilo sa snom i nije se povlačilo, već je ostajalo poput nečega što je donela plima. Nešto grozno – kao leš morske nemani ostavljen da trune na obalama njenog uma. Bilo je to kajanje. Ali zaboga, ta reč nije bila dovoljno krvava da opiše osećanje koje je san budio u njoj. Bilo je to probadanje panike i užas koji se ugnezdio nad crvenom i gnojnom ranom krivice.

Kakve krivice? To je bilo najgore... Bilo je to... blagi bože, bilo je to neopisivo, i bilo je neizmerno. Suviše neizmerno. Nikada, nigde u čitavom svemiru niko nije učinio ništa gore, a ona je bila kriva. To nije bilo moguće, i sa i najmanjim distanciranjem od sna, Elajza bi je odbacila kao besmislicu.

Ona nije, niti bi ikada uradila... to.

Ipak, kada bi se uplela u san, ništa od toga nije bilo bitno – ni razum, ni smislenost, pa čak ni zakoni fizike. Užas i krivica bi sve ugušili.

To je bilo sranje.

Kada su jecaji konačno utihnuli a ona podigla glavu, Gejbrijel je sedeo na ivici njenog kreveta. Bio je uznemiren i pun razumevanja. Gejbrijel Edinger bio je tako bezobrazno učtiv da se moglo naslutiti da postoje ogromne šanse da ga u budućnosti čeka nošenje leptir mašni. Možda čak i monokla. Bio je neuronaučnik, verovatno najpametnija osoba koju je Elajza poznavala, i jedna od najpristojnijih. Njih dvoje bili su saradnici na istraživanjima u Nacionalnom

prirodnjačkom muzeju (NPM) Instituta Smitsonijan, i pret-hodne godine se jesu družili, mada nisu bili baš drugovi, sve dok se Gejbrijelova devojka nije preselila u Njujork zbog postdoktorskih studija, a njemu je zatrebao cimer kako bi mogao da plaća kiriju. Elajza je znala da je ukrštanje poslovnog i privatnog života rizično, i to baš iz ovog razloga. Ovog.

Vrištanje. Jecanje.

Neko zainteresovan ne bi trebalo mnogo da kopa kako bi se uverio u... dubine nenormalnosti... na kojima je sagra-dila svoj život. Ponekad se sve činilo kao slaganje dasaka na živom pesku. Ali taj san je već neko vreme nije pro-ganjao, tako da se prepustila nagonu da se pretvara kako je sve normalno, kako nema briga većih od onih koje su bile uobičajene za dvadesetčetvorogodišnjakinju koja je na doktorskim studijama i nema mnogo novca. Pritisak oko disertacije, zlonamernog kolege iz laboratorije, konkursi za stipendije, kirija.

Čudovišta.

„Žao mi je”, rekla je Gejbrijelu. „Mislim da sam došla sebi.”

„Dobro.” Posle neprijatne pauze, upitao ju je vedrim to-nom: „Šolju čaja?”

Čaj. To je već bio pristojan tračak normalnosti. „Hoću”, rekla je Elajza. „Hvala.”

Sredila se čim je otišao da pristavi čajnik. Navukla ha-ljinu, umila se, izduvala nos i posmatrala svoj odraz u ogle-dalu. Bila je otečena, a oči su joj bile krvave. Sjajno. Obično, njene oči su bile lepe. Navikla je da dobija komplimente zbog njih čak i od nepoznatih ljudi. Uokvirene dugim tre-pavicama, krupne i blistave – barem onda kada joj beo-njače nisu bile crvene od plača –i nekoliko nijansi svetlije od njene kože, zbog čega je izgledalo kao da sijaju. A sada, naježila se primetivši da joj je pogled malo... ludački.

„Ti nisi luda”, obratila se sopstvenom odrazu. Rečenica koju je izgovorila zvučala je kao afirmacija koju izgovara

često – nešto u šta je morala samu sebe iznova da uverava, stvar navike. *Ti nisi luda, a nećeš ni poludeti.*

Duboko u sebi čula je drugu, daleko očajniju misao.

Meni se to neće dogoditi. Jača sam od ostalih.

Obično je bila u stanju da u to poveruje.

Kada se Elajza pridružila Gejbrijelu u kuhinji, na satu na rerni je pisalo četiri ujutru. Čaj je bio na stolu, kao i otvorena kutija sladoleda iz koje je virila kašika. Pokazao je na kutiju. „Sladoled za košmare. Porodična tradicija.”

„Zaista?”

„Da, stvarno.”

Elajza je, nakratko, pokušala da zamisli sladoled kao odgovor svoje porodice na onaj san, ali nije uspela. Razlika je bila ogromna. Uzela je kutiju. „Hvala”, rekla je. Pojela je nekoliko kašika ćutke i popila gutljaj čaja, sve vreme napeto iščekujući da otpočne ispitivanje, što će sigurno uslediti.

O čemu sanjaš, Elajza?

Kako misliš da ti pomognem ako nećeš da pričaš sa mnom, Elajza?

Šta nije u redu s tobom, Elajza?

Sve je to već čula.

„Sanjala si Morgana Tota, zar ne?” pitao je Gejbrijel. „Morgana Tota i njegove pune usne?”

Dobro. Uprkos tome kako se osećala, Elajza se nasmejala. Morgan Tot bio je njen suparnik, i njegove usne jesu bile kao stvorene za košmare, ali ne, nije sanjala ništa slično tome. „Stvarno ne bih da pričam o tome”, rekla je.

„O čemu ne bi da pričaš?” pitao je Gejbrijel, praveći se nevešt. „Šta je ‘to’ o čemu nećeš da pričaš?”

„Dobar pokušaj. Ali zaista to mislim. Izvini.”

„U redu.”

Još jedna kašika sladoleda, još jedna tišina prekinuta još jednim ne-ispitivanjem. „Ja sam imao košmare kad sam bio dete”, pokušao je Gejbrijel. „Trajalo je oko godinu dana. Bili su baš žestoki. Kako moji roditelji pričaju o tome, život kakvim smo do tada živeli bio je u velikoj meri prekinut. Plašio

sam se da zaspim, i imao sam sve te rituale, sujeverja. Čak sam pokušavao da prinesem žrtvu. Moje omiljene igračke, hranu. Navodno su me čuli kako nudim starijeg brata umesto sebe. Ja se toga ne sećam, ali on se kune.”

„Kome si ga nudio?” pitala je Elajza.

„Njima. Onima u snu.”

Njima.

Iskra prepoznavanja, nade. Idiotske nade. I Elajza je sanjala „njih”. Na svesnom nivou znala je da su plod njene mašte i da drugde ne postoje, ali neposredno nakon sna nije uvek uspevala da sluša razum. Pitala je: „A šta su oni bili?” pre nego što je dobro razmislila o tome šta radi. Ako neće da priča o svom snu, ne bi trebalo ni da ga ispituje o njegovom. Čuvanje tajni, u čemu je bila veoma dobra, imalo je svoje pravilo: ne pitaj, da te ne bi pitali.

„Čudovištima”, rekao je sležući ramenima, i tek tako, Elajza je izgubila interesovanje – ne zato što je spomenuo čudovišta, nego zbog toga što je to izgovorio kao da se to podrazumeva. Bilo ko, ko bi reč čudovišta izgovorio odmahujući rukom, definitivno se nije susreo s njenima.

„Znaš, ljudi često sanjaju da ih nešto juri”, rekao je Gejbrijel, i nastavio da priča o tome, a Elajza je nastavila da pijucka čaj i povremeno je uzimala kašiku sladoleda za košmare. Klimala je glavom kad treba, ali ga nije zaista slušala. Još davno je temeljno proučila tumačenja snova. To joj nije pomoglo ranije, a nije ni sada, a kada je zaključio svoj govor rečima „to je manifestacija naših strahova” i „svi imaju košmare”, Gejbrijelov ton bio je i smiren i precizan kao da je upravo rešio njen problem.

Elajza je zaista želela da kaže: *Pretpostavljam da i drugima ugrađuju pejsmejkere jer im ‘manifestacije njihovih strahova’ izazivaju srčanu aritmiju?* Ali nije to rekla, jer upravo takve pikantne detalje ljudi iznose na koktel zabavama.

Da li ste čuli da su Elajzi Džouns ugradili pejsmejker kada je imala sedam godina, jer su joj košmari izazivali aritmije?

Stvarno? Koje ludilo.

„Dakle šta ti se desilo?” pitala ga je. „Šta se dogodilo tvojim čudovištima?”

„Oh, odnela su mog brata, a mene su ostavila na miru. Sad moram da žrtvujem po jedno jare svakog Možića. Ipak, to nije visoka cena da se čovek dobro naspava.”

Elajza se smejala. „Gde nabavljaš jariće?” pitala je, prihvativši igru.

„S divne male farme u Merilendu. Sertifikovani žrtveni jarići. Jagnjad, takođe, ko više voli.”

„Ko ne? A šta je, kog đavola, Možić?”

„Ne znam. Sad sam to smislio.”

Elajza je na trenutak osetila zahvalnost jer Gejbrijel nije zabadao nos, a sladoled i čaj, pa čak i to što ju je njegovo štrebersko brbljanje nerviralo, pomogli su da brže odagna osećanja koja joj je probudio san. Zapravo, smejala se, a to je već bilo nešto.

A onda je njen telefon, koji je bio na stolu, zavibrirao.

Ko li je zove u četiri ujutru? Uzela je telefon...

...a kada je ugledala broj na ekranu, ispustila ga je – bolje reći, bacila ga je. S treskom je udario o kuhinjski element i odskočio pravo na pod. Na trenutak se ponadala da ga je razbila. Da ga više nema. A onda – *bzzzzzzz* – ipak radi.

Kada je uopšte bila u situaciji da joj je žao što nije razbila svoj telefon?

Bio je to onaj broj. Samo broj. Bez imena. Nijedno ime se nije pojavilo jer taj broj Elajza nije ubacila u imenik. Nije bila svesna ni da ga se još seća sve dok ga nije videla, i činilo joj se da je bio tu sve vreme, u svakom trenutku njenog života otkako... otkako je pobešla. Sve je bilo tu, sve je bilo baš tu. Istog trenutka je osetila grč u stomaku i shvatila da s godinama nije postalo lakše.

„Sve u redu?” pitao ju je Gejbrijel, sagnuvši se da dohvati telefon. Gotovo da je rekla *Ne diraj to!* Ali je znala da to nema smisla i zaustavila se na vreme. Umesto toga, kada joj je pružio telefon samo ga nije uzela, pa je morao da ga spusti na sto. Još uvek je vibrirao.

Piljila je u njega. Kako su je pronašli? Promenila je ime. Nestala je. Da li su sve ovo vreme znali gde je? Pomisao na to ju je užasavala. Na to da su godine slobode bile samo iluzija...

Vibriranje je prestalo. Poziv se preusmerio na govornu poštu, a otkucaji Elajzinog srca pretvorili su se u rafalnu paljbu: tresla se pod naletima. Ko je to bio? Njena sestra? Neki od njenih „ujaka“?

Njena majka?

Ko god da je bio, Elajza je imala samo trenutak da se zapita da li su ostavili poruku – i da li se usuđuje da je pre sluša, ako jesu – pre nego što je telefon ponovo zavibrirao. Nije bila govorna pošta. Poruka.

Pisalo je: *Uključi TV.*

Uključi...?

Elajza je podigla pogled s telefona, duboko uznemirena. Zašto? Šta su to želeli da vidi na TV-u? Nije čak ni imala TV. Gejbrijel ju je pažljivo proučavao, a oboma su se pogledi ukočili onog trenutka kada su čuli prvi vrisak. Odněkud izvan njihovog stana začuo se dugačak, neartikulisani povik. Ili je to bilo unutra? Bilo je glasno. Bilo je u zgradi. Čekaj. Bio je to neko drugi. Šta se to događalo? Ljudi su vrištali od... šoka? Zadovoljstva? Užasa? A onda je i Gejbrijelov telefon počeo da vibrira, a Elajzin je poludeo od čitavog niza poruka – *bzzz bzzz bzzz bzzz bzzz*. Ovog puta pisali su joj prijatelji, među ostalima i Tadž koji je bio u Londonu i Ketrin koja je radila na terenu u Južnoafričkoj Republici. Sam tekst se razlikovao, ali sve poruke su bile neka verzija iste uznemirujuće naredbe: *Uključi TV.*

Da li gledaš?

Probudi se. TV. Odmah.

Sve, sem poslednje. One zbog koje je Elajza poželela da se sklopča u fetalni položaj i nestane.

Dođi kući, pisalo je. Opraštamo ti.

2 DOLAZAK

Pojavili su se u petak, usred belog dana, na nebu iznad Uzbekistana, a najpre su primećeni iz Samarkanda, grada koji se nalazi na nekadašnjem Putu svile, u koji su se sjatili novinari kako bi objavili snimak... Posetilaca.

Andela.

Bilo ih je lako prebrojati besprekorno poređane u falange Dvadeset četa po pedeset: hiljadu. *Hiljadu andela.* Leteli su na zapad, dovoljno blizu zemlji da su ljudi koji su stajali na krovovima i putevima mogli da razaberu nabore na beloј svili njihove odeće i čuju treperave zvuke harfi.

Harfe.

Snimak je ubrzo videla cela planeta. Širom sveta prekinuti su programi na radiju i televiziji; voditelji su požurili za svoje stolove, bez beleški i bez daha. Ushićenje, užas. Oči razrogačene, nalik novčićima, glasovi piskavi i čudni. Telefoni su svuda počeli da zvone, a zatim prestali, zapavši u veliki talas globalne tišine jer su se mreže rušile zbog preopterećenja predajnika. Onaj deo planete koji je bio u snu probudio se. Internet konekcije su bile u prekidu. Ljudi su tražili jedni druge. Ulice su se punile. Govorili su uglas i pokušavali da nadglasaju jedni druge. Bilo je tuče. Pesme. Pobuna.

Smrti.

Bilo je i rođenja. Bebe rođene tokom Dolaska stručnjaci su u radio emisijama proglašavali za „heruvime“, a od njih su potekle i glasine da sve one negde na svojim malenim telima imaju beleg u obliku pera. To nije bila istina, ali tu

decu će pažljivo nadzirati u potrazi za bilo kakvim nago-
veštajem božje milosti ili magične moći.

Tog istorijskog dana – devetog avgusta – vreme se naglo
podelilo na „pre” i „posle”, i niko nikada neće zaboraviti gde
je bio kada je „to” počelo.

* * *

Kazimir Andrasko, glumac, duh, vampir i kreten, zaista
je sve to prespavao, ali kasnije će tvrditi da se onesvestio
dok je čitao Ničea – tvrdiće da je to bilo tačno u trenutku
Dolaska – i doživeo viziju smaka sveta. Bio je to početak
veličanstvenog, ali neodgovarajućeg plana koji će uskoro
doći do svog tužnog kraja kada bude shvatio koliko rada je
potrebno uložiti da bi se pokrenula sekta.

* * *

Zuzana Novakova i Mikolas Vavra bili su u najpoznati-
joj kazbi u Maroku – Ait Ben Hadou. Mik je upravo završio
sa cenkanjem za stari srebrni prsten – *možda stari, možda*
srebrni, ali definitivno prsten – kada ih je iznenadna gužva
pomela; gurnuo je prsten u džep gde će i ostati neko vreme,
kao tajna.

U seoskoj kuhinji nagurali su se uz meštane i gledali
reportažu na arapskom. Iako nisu razumeli ni komentatora
ni ono što su ljudi oko njih uzvikivali bez daha, oni sami
znali su ponešto o tome što vide. Znali su šta su anđeli, ili
bolje, šta oni nisu. To uopšte nije umanjilo njihov šok kada
su ugledali nebo prepuno anđela.

Toliko ih je mnogo bilo!

Bila je Zuzanina ideja da „pozajme” kombi koji je stajao
ispred restorana za turiste. Svakodnevno tkanje realno-
sti do tog trenutka toliko se bilo rasteglo da se usputna
krađa vozila činila kao sasvim normalna stvar. Bilo je jed-
nostavno: znala je da Karu nema mogućnosti da čuje vesti
iz sveta; morala je da je upozori. Ukrala bi i helikopter da
je morala.

Ester Van de Vloet, penzionisana trgovkinja dijamantina, dugogodišnja Brimstounova saradnica i povremena baka njegovoj ljudskoj štíćenici, šetala je mastife u blizini svoje kuće u Antverpenu kada su zvona na Katedrali Naše Gospe iznenada počela da zvone. Nije bilo vreme za njih, a čak i da jeste, neskladna zvonjava budila je nemir, gotovo histeriju. Ester, kojoj se ni dlaka na glavi nije pomerila, čekala je da se nešto dogodi još od onda kada su se crni otisci ruku pojavili na vratima u Briselu i spržili ih u potpunosti. Zaključivši da je ovo to nešto žustro je krenula kući, dok su je, s obe strane po jedan, pratila dva psa, velika kao lavice.

Elajza Džouns je prvih pet minuta gledala prenos uživo na laptopu svog cimera, ali kada im se srušio server žurno su se obukli, uskočili u Gejbrijelov automobil i odvezli se u muzej. Iako je bilo tako rano nisu bili prvi koji su stigli, a još kolega je pristizalo za njima kako bi se okupili oko televizijskog ekrana u laboratoriji u podrumu.

Bili su zabezegnuti i zapanjeni od neverice, i ne može se reći da im je malo vredalo inteligenciju što se takav događaj odvija na nebu prirodnog sveta. Bila je to prevara, naravno. Da su anđeli stvarni – što je besmislica – zar ne bi bili makar malo manje slični slikama u radnim sveskama iz veronauke?

Bilo je suviše savršeno. Mora da je bilo namešteno.

„Sa sve harfama”, rekao je paleobiolog. „Preterano.”

Ipak, ova prividna sigurnost bila je potkopana stvarnom napetošću, jer niko od njih nije bio glup, a rupe u teoriji prevare koje su bole oči postajale su sve upadljivije kako su se izveštači usuđivali da priđu bliže gostima iz vazduha, a objavljeni snimci postajali sve oštrij i sve manje nejasni.

Niko nije želeo to da prizna, ali izgledalo je... stvarno.

Kao prvo, njihova krila. Bila su raspona od minimum tri metra, a svako pero bilo je poseban pramen vatre. Njihovo glatko podizanje i spuštanje, neopisiva gracioznost i snaga kojom su leteli – bilo je to izvan bilo kakvog objašnjenja koje bi nauka mogla da pruži.

„Možda je prenos namešten”, predložio je Gejbrijel. „Sve bi mogla da bude kompjuterska obrada. Rat svetova za dva-deset prvi vek.”

Nekolicina je nešto promrmljala, mada se činilo da to niko nije progutao.

Elajza je stajala nemo i gledala. Njen strah bio je druge vrste i bio je... napredniji. I trebalo je da bude. Rastao je u njoj celog života.

Anđeli.

Anđeli. Nakon onog slučaja na Karlovom mostu u Pragu pre nekoliko meseci, uspevala je makar da se drži za slamku skepticizma, što jedva da je bilo dovoljno da ne padne. Onda, moglo je da bude namešteno: tri anđela, došla i otišla, ne ostavivši za sobom dokaz. Sada se činilo da je svet bez daha čekao na prikaz koji će biti izvan svake moguće sumnje. Kao i ona. A sada su to i dobili.

Pomislila je na telefon koji je namerno ostavila u stanu, i zapitala se kakve nove poruke sada krije njegov ekran. Pomislila je na zapanjujuće sile mraka od kojih je, u svom snu, pobegla u noć. Stomak joj se zgrčio poput pesnice kada je, pod nogama, osetila kako se pomeraju daske koje je položila preko živog peska svog drugog života. Mislila je da može da mu pobegne? Bilo je tu, uvek je bilo tu, a ovaj život koji je izgradila iznad toga činio joj se postojan kao kartonsko naselje na padini vulkana.